

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Český včelařský program

2020 - 2022

Leden 2019

Ministerstvo zemědělství České republiky
Praha

Český včelařský program

2020 - 2022

podle

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2013/1308

nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1366

prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1368

prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/166

Doplnění Českého včelařského programu 2020 – 2022 (březen 2021)

Pozn.: text doplňující Český včelařský program 2020 – 2022 je uveden kurzívou modré barvy

V souladu s čl. 6 prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1368 ze dne 6. 8. 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství a v souvislosti s přijetím nové Společné zemědělské politiky na období let 2021 – 2027 a potřebou plynulého přechodu mezi podporou ve formě národních včelařských programů a podporou v rámci strategických plánů SZP doplňuje ČR Český včelařský program 2020 – 2022 dále též „ČVP 2020 – 2022“ následovně.

- A) *Dle čl. 55 odst. 1 druhého pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.1308/2013 a novely prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1368 **se prodlužuje platnost ČVP 2020 – 2022 do 31. 12. 2022.** V návaznosti na uvedené se i poslední rok programového období, tj. včelařský rok 2021/2022 prodlužuje do 31. 12. 2022 a je vymezen obdobím od 1. 8. 2021 do 31. 12. 2022.*
- B) *Dle novely prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1368 a v souvislosti s nařízením Rady (EU, Euroatom) 2020/2093, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021 – 2027 **jsou s platností od 1. 1. 2021 k dispozici zvýšené finanční prostředky k provádění ČVP 2020 -2022.** Využití navýšených finančních prostředků je podmíněno rozpočtovými možnostmi ČR a vývojem pandemie onemocnění COVID - 19 v roce 2021 a letech následujících. Podrobnější informace viz komentář níže a tabulkové přehledy kap. 6 Podrobný popis opatření.*

Komentář:

Dle návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 – návrh evidován jako COM (2018) 392 final (dále jen „návrh nařízení o SZP“) je v příloze VIII pro ČR vyčleněna částka ve výši 2 121 528 EUR (kurz pro letošní rok k 31. 12. 2020 = 26,242 Kč), tj. 55 673 137,78 Kč. Tato přidělená částka představuje 50 % finančních prostředků, ke kterým členské státy přidávají 50 % ze svých prostředků. Ze strany ČR by měl být sektor včelařství od roku 2021 finančně podporován částkou zhruba 55 mil. Kč, stejně jako ze strany EU.

Přestože jsou finanční prostředky pro ČR vyčleněny a měly by být již k dispozici od 1. 1. 2021, nejsou doposud oficiálně schváleny na úrovni EU. Schválení návrhu nařízení o SZP se předpokládá v létě roku 2021, přičemž výše finančních přidělů pro podporu sektoru včelařství vyhrazené pro jednotlivé členské státy by měly být oficiálně k dispozici až po 15. červnu 2021.

***Finanční prostředky na období 1. 8. 2022 – 31. 12. 2022 budou směřovány na podporu opatření, která jsou zahrnuta v Českém včelařském programu na období 2020 – 2022.** V současné době je zavedeno 2 leté přechodné období a od 1. 1. 2023 by pravidla Společné zemědělské politiky měly být již kompletně účinná.*

1. Hodnocení výsledků provádění předchozích včelařských programů

Podmínky Českého včelařského programu pro období 2017 až 2019 byly rozpracovány v nařízení vlády č. 197/2005 Sb., ve znění novely č. 237/2016 Sb.

V uvedeném programovém období se ČR zaměřila na následující oblasti:

- a) systém vzdělávání v oblasti včelařství za účelem zvyšování odborné úrovně stávajících chovatelů včel a výchovy nové generace,
- b) vytváření podmínek pro udržitelný chov včel u jednotlivých chovatelů a podpora rentability chovu včel, formou modernizace včelařského zázemí či obnovy zastaralého technického vybavení pro získávání a zpracování medu, ostatních včelích produktů a zařízení sloužících při přesunech včelstev za opylením a pastvou,
- c) podporu zdravotního stavu včelstev a celoplošný a organizovaný boj s varroázou,
- d) zjišťování kvalitativních parametrů produkovaného medu,
- e) podporu šlechtitelské práce v chovu včelích matek ad.

ad a)

Ve včelařském roce 2018 bylo dotováno 836 přednášek, 257 kurzů; 12 jednodenních seminářů, 128 včelařských kroužků pro děti a mládež. Pro porovnání ve včelařském roce 2017 bylo dotováno 917 přednášek, 284 kurzů, 11 jednodenních seminářů, 125 včelařských kroužků pro děti a mládež. Vzdělávací akce jsou vedeny odbornými lektory jmenovanými dvěma organizacemi v oblasti včelařství, tj. Českým svazem včelařů, z. s., dále „jen ČSV, z. s.“, a Pracovní společností nástavkových včelařů CZ, které mají vytvořeny vlastní systémy hodnocení úrovně lektorů. ČVP 2017 - 2019 se dále zaměřuje na výchovu a podporu včelařské mládeže, a to prostřednictvím včelařských kroužků mládeže dále „jen VKM“. V České republice v současné době působí cca 203 VKM. Zřizovatelem VKM jsou různé organizace jako je např. ČSV, z. s., (152 VKM), církve, Domovy dětí a mládeže, školy ad., (51 VKM). Převážná většina VKM pro svoji aktivní činnost využívá finanční podporu prostřednictvím včelařského programu.

ad b)

O tuto oblast je mezi chovateli včel největší zájem a patří k nejvíce využívaným opatřením programu. Finanční podpory do včelařství jsou směřovány především na modernizaci včelařského zařízení pro získávání a zpracování medu, na obnovu zařízení pro chov včel, na kočování se včelstvy, které umožňuje chovatelům včel se soustředit na využití včelí pastvy, a to formou přísunů včelstev k zemědělským plodinám, do sadů. Případně chovatelé včel mohou maximálně využít oblasti včelí pastvy, které jsou atraktivní především pro zdravý rozvoj a vývoj svých včelstev v oblasti podletí,

a to ve vzdálenějších lokalitách. Níže uvedená tabulka „Přísunů včelstev k plodinám a do lesů“ dokumentuje význam kočování. V oblasti technické pomoci (pořízení nových zařízení) a racionalizace kočování včelstev, dochází k převisu požadavků, což má za následek krácení příspěvku na tato opatření, např. v roce 2017 činila podpora na zařízení cca třetinu pořizovacích nákladů.

ad c)

Finanční podpora léčiv v boji proti varroáze je jednou z dlouhodobě poskytovaných podpor prostřednictvím tohoto programu. Smyslem podpory je zajistit chovatelům včel dostupná, účinná léčiva pro prevenci a léčbu. Dotace činí 70 % hodnoty léčiv. Režim ošetřování včelstev proti varroáze je v České republice zároveň součástí „Metodiky kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace“, která je každým rokem vydávána Státní veterinární správou, jako správním úřadem v resortu Ministerstva zemědělství. Podpora se týká léčiv schválených v EU a příslušnými orgány ČR.

ad d)

Opatření přispívá chovatelům včel k ověření fyzikálně chemických a mikrobiologických vlastností vyprodukovaného medu a tím podporuje zvyšování povědomí veřejnosti o kvalitě medu a jeho významu v lidské výživě. Ve včelařském roce 2018 bylo z programu uhrazeno 1033 fyzikálně-chemických rozborů medu a 52 rozborů na *Paenibacillus larvae*. Pro porovnání ve včelařském roce 2017 bylo z programu uhrazeno 611 fyzikálně-chemických rozborů medu a 46 rozborů na přítomnost *Paenibacillus larvae*.

ad e)

Finanční podpora na opatření „obnova včelstev“ je zaměřena na podporu rozšiřování plemene včely kraňské (*Apis mellifera carnica Pollman*), jako jediného plemene uznaného v ČR. Toto plemeno se v podmínkách ČR plně osvědčilo pro své užitkové vlastnosti a je dále šlechtěno na mírnost a odolnost proti nemocem. ČSV, z. s., jako uznané chovatelské sdružení včely kraňské, a to ve smyslu zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), je garantem udržování užitkových a doprovodných vlastností plemene včely kraňské v ČR. K tomuto účelu vydává ČSV, z. s., chovatelský řád v souladu se schváleným šlechtitelským programem a jmenuje chovatelskou komisi. Finanční podpora je zaměřena k šlechtitelům včelích matek splňující podmínky šlechtitelského programu a to tak, že je stanovena na včelí matku. Ve včelařském roce 2018 byl z programu podpořen prodej 28 173 kusů včelích matek ze šlechtitelského programu, došlo tak ke zvýšení počtu v porovnání s rokem 2017, kdy byl podpořen prodej 17 661 kusů vyšlechtěných matek. Výraznější pokles z roku 2017 v čerpání dotace souvisí se zkrácením včelařského roku (od 1. září 2016 do 31. července 2017).

Česká republika doposud čerpala finanční prostředky poskytované v rámci včelařského programu ve výši 100 %. Z důvodu převisu zájmu a nutnosti nepřesáhnout alokovanou částku bylo nutné u vybraných opatření výši podpory krátiť. Tato skutečnost není příznivá pro další vývoj ve finančních podporách do této oblasti, a proto Ministerstvo zemědělství ve včelařském programu pro období 2020 až 2022 přistupuje k úpravě některých opatření. Současně ČR vítá iniciativu Evropského parlamentu o navýšení finančních prostředků pro včelařské programy v rámci Společné zemědělské politiky EU pro další období. Ministerstvo zemědělství ČR zároveň předkládá formou „Výročních zpráv“ za uplynulý včelařský rok podrobné informace o stavu čerpání finančních prostředků určených pro včelařské programy, včetně komplexního vyhodnocení.

Tabulka č. 1

Přehled o čerpání dotací dle nařízení Rady (ES) č. 797/2004 a dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1368/2015 v letech 2008 - 2018

Opatření/ rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Technická pomoc tis. Kč.	24 167	26 792	24 030	34 460	36 897	35 629	34 307	26 877	31 264	35 882	25 576
Boj proti varroáze tis. Kč	13 816	10 198	11 448	11 112	15 949	18 932	17 238	27 513	23 263	25 574	30 155
Racionalizace kočování tis. Kč	7 844	10 765	11 503	5 016	4 478	3 867	2 259	2 159	2 320	2 082	1 650
Rozbory medu tis. Kč	505	471	503	1 836	937	494	678	712	693	507	847
Obnova včelstev tis. Kč	8 526	8 705	8 903	8 804	8 159	7 286	9 465	7 414	5 394	3 532	5 635
Celkové čerpání tis. Kč	54 859	56 931	56 387	61 231	66 420	66 208	63 947	64 675	62 934	67 577	63 863

Možnost čerpání tis. Kč	54 860	56 962	56 389	62 653	66 421	66 212	63 947	64 677	62 939	67 580	63 863
Čerpání v %	100,00	99,95	100,00	97,73	100,00	99,99	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: SZIF

Tabulka č. 2

Stavy včelstev a počty včelařů v České republice od roku 2005

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet včelstev celkem	551 681	525 560	520 084	461 086	497 946	528 186	552 964	540 705	537 137	588 060	576 783	670 933	670 548
Včelařů do 15 včelstev	39 315	38 802	38 197	37 145	36 689	36 471	37 130	37 990	38 389	39 124	39 683	40 369	50 353
Včelařů s 16 – 30 včelstvy	6 442	6 087	5 994	5 140	5 503	6 001	6 468	6 030	6 185	6 648	6 571	7 366	7 310
Včelařů s 31 – 150 včelstvy	2 661	2 496	2 442	2 133	2 435	2 721	3 005	2 747	2 825	3 155	3 125	3 692	3 780
Včelařů nad 150 včelstev	81	83	90	83	97	100	120	110	106	118	107	109	129
Včelařů mimo ČSV, z.s. (*)	1 325	1 210	1 243	1 103	1 265	1 280	1 331	1 255	1 365	1 460	1 581	2 268	2 705
Včelařů celkem	49 824	48 678	47 966	45 604	46 033	46 573	48 057	48 132	47 505	49 045	49 486	51 536	61 572
Průměrný počet	11,07	10,80	10,84	10,11	10,82	11,34	11,77	11,23	11	12	12	13	11

včelstev na včelaře														
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zdroj: Český svaz včelařů, z. s., do roku 2016 (řádek 1 – do roku 2015) – nedisponoval kompletními údaji o včelařích – nečlenech. Ústřední evidence včel (MZe) od roku 2017 (řádek 1 – od roku 2016) – v souladu s právními předpisy musí být evidováni všichni včelaři v ČR(*) údaj nebude pro další roky uváděn

Tabulka č. 3

Počty přísunů včelstev v České republice od roku 2005

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Přísuny k plodinám	36 335	31 506	33 684	27 897	31 901	49 213	48 521	48 762	4 531	22 001	19 435	22 188	17 275
Přísuny do lesů	20 320	18 712	19 748	12 660	16 472	13 505	13 505	11 363	3 083	11 274	11 228	12 026	11 158

Zdroj: Situační a výhledová zpráva Včely

Tabulka č. 4

Počty vzdělávacích akcí v České republice od roku 2005

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počty vzdělávacích akcí	784	966	1 127	1 179	1 198	1 351	1 632	1 558	1 579	1 645	1 674	1 690	1 212	1 233

Zdroj: SZIF

Tabulka č. 5

Počty matek odchovaných šlechtitelskými chovy v České republice od roku 2005

Druh	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Inseminované	1 377	1 059	430	1 064	1 217	1 113	1 014	1 192	109	1 094	1 026	802	827
Výběrové	16 183	18 738	13 699	17 015	17 340	17 830	14 794	10 981	změna klasifikace	změna klasifikace	změna klasifikace	změna klasifikace	změna klasifikace
Přirozeně spárené	10 568	11 629	13 696	14 110	21 399	21 155	29 164	29 223	41 429	48 388	43 897	32 641	24 324
Celkem	28 128	31 426	27 825	32 189	39 956	40 098	44 972	41 396	41 538	49 482	44 923	33 443	25 151

Zdroj: Situační a výhledová zpráva Včely

Tabulka č. 6

Produkce medu v tunách + spotřeba v kg na obyvatele

Produkce	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Med	8 371	9 051	8 466	6 078	6 892	7 455	11 302	7 332	8 063	7 163	9 231	10 113	9 339
Med – spotřeba kg/obyvatel/ rok	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	1	1

Zdroj: Situační a výhledová zpráva Včely

2. Popis metody použité ke stanovení počtu úlů

Evidence včelstev v České republice je vedena prostřednictvím Českomoravské společnosti chovatelů, a. s., Benešovská 123, 252 09 Hradištko, dále jen „ČMSCH, a. s.“, a to na základě zákona č. 154/2000 Sb., plemenářský zákon a jeho prováděcí vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, v platném znění. Na základě uvedených právních předpisů chovatel včel v České republice má přiřazené registrační číslo chovatele, pod kterým hlásí vždy k 1. 9. každého kalendářního roku počet chovaných včelstev a umístění stanovišť. V tabulce č. 2 jsou mezi uvedenými včelaři zahrnuti všichni registrovaní včelaři, a to bez ohledu na skutečnost, zda aktuálně disponují nebo nedisponují včelstvy. Toto datum současně koresponduje s počty zazimovaných včelstev v podzimním období podle fenologického kalendáře, ale zároveň odpovídá požadavkům Článku 2 – „Metoda pro určení počtu úlů“ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1366 ze dne 11. května 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství, ve kterém je stanoven časový limit pro zjištění počtu včelstev, a to od **1. 9. – 31. 12.** na území České republiky.

3. Struktura včelařského odvětví

Období	2014	2015	2016	2017
Celkový počet včelařů	49 045	49 486	51 536	61 572
Počet včelařů spravujících více než 150 včelstev	118	107	109	129
Celkový počet včelstev spravovaných včelaři, kteří obhospodařují více než 150 včelstev	32 454	27 820	80 932	35 125
Počet včelařů organizovaných ve včelařských sdruženích	48 771	52 561	53 216	58 034
Roční národní produkce medu v kg během posledních dvou kalendářních let předcházejících oznámení včelařského programu ke schválení	7 162 500	9 231 000	10 113 340	9 339 000
Rozpětí cen za smíšený květový med v místě produkce	120 - 145 Kč	140 - 170 Kč	140 - 200 Kč	140 - 200 Kč
Rozpětí cen za smíšený květový med v baleních u velkoobchodních prodejců	70 - 110 Kč	70 - 110 Kč	70 - 110 Kč	70 - 110 Kč
Odhadovaný průměrný výnos v kg medu na včelstvo za rok	12	16	15	14
Odhadované průměrné výrobní náklady (pevné a pohyblivé) medu - záleží na technickém vybavení včelařského provozu	40 - 60 Kč/kg medu	40 - 60 Kč/kg medu	40 - 60 Kč/kg medu	40 - 60 Kč/kg medu

Zdroj: Situační a výhledová zpráva Včely, od roku 2017 (zdroj ústřední evidence včel MZe)

Prodejní cena medu je velice rozdílná. Vliv na její tvorbu má především produkce medu v ČR, režijní a výrobní náklady, ale současně produkce medu ve státech EU a zejména mimo ní. V případě prodeje medu v místě produkce (tzv. prodej ze dvora, tedy v hospodářství a na trhu), se cena odvíjí od místní tradice. Velkovčelaři svůj med buď dodávají přímo do obchodní sítě (uvádění na trh), nebo prostřednictvím velkoobchodních organizací. Výkupní cena tvoří zhruba třetinu finální ceny ve spotřebitelském balení. O zbyvajících 2/3 se dělí velkoobchod a maloobchod.

Analýza včelařství v České republice

V České republice výrazně převažují zájmoví chovatelé včel a chovatelé s nižším počtem včelstev. Výrazná převaha chovů do 15 včelstev, ale i chovy s větším počtem včelstev, včetně včelích farem, se významným způsobem podílí na opylovací činnosti, a to jak při opylení zemědělských plodin, tak i přírodních ekosystémů. Chov včel naše životní prostředí nejenom vytváří, udržuje a rozvíjí, ale včely velmi citlivě reagují na jeho změny vyvolané člověkem (např. toxické imise, nadužívání pesticidů, změny struktury krajiny ochuzující včelí pastvu atd.). Včela medonosná je současně citlivým bioindikátorem v krajině. Velmi významným druhotným přínosem pro chovatele včel je jednoznačně med a včelí produkty, tedy včelí vosk, propolis, mateří kašička, případně pyl. Vysoký počet včelařů a včelstev však vyžaduje důraz na kontinuální vzdělávání včelařské veřejnosti a na kvalitu včelích produktů.

Pro české včelařství je významná i existence včelařských provozů s počtem chovaných včelstev převyšujících 150 včelstev. V roce 2016 bylo statisticky zaznamenáno 109 chovatelů včel se včelstvy nad 150 včelstev, v roce 2017 se jednalo o 129 chovatelů včel. Tyto včelařské provozy jsou zpravidla regionálními centry propagace pokrokových metod a racionalizace ve včelařství. Současně se podílejí na vzdělávání včelařů, na zlepšování úrovně chovů s nižšími počty včelstev. Pro drobné chovatele zároveň zajišťují výrobu včelích úlů, pomůcek, ale současně se částečně podílí i na odbytu jejich produkce, pokud ji tito chovatelé nedokážou sami uvést na trh. Takto nastavená spolupráce vytváří výhodné podmínky pro postupný rozvoj včelařství v ČR. Velké včelařské provozy jsou převážně moderně vybaveny, disponují kvalitním technickým zázemím, používají progresivní technologie např. při zpracování medu a včelích produktů.

Významnou oblastí podporovanou prostřednictvím ČVP 2020 - 2022 je oblast vzdělávání a podpora včelařských kroužků mládeže. Tato oblast je prostřednictvím nového nařízení vlády, oproti předcházejícímu období, zaměřena na vzdělávací akce pro včelaře a včelařské kroužky mládeže. Systematická a dlouhodobá práce s mládeží, vedena zkušenými odborníky a praktiky z oboru včelařství, přináší pozitivní přínos nejen pro děti a mládež, ale i pro širokou veřejnost. Jedná se také o prioritu českých včelařských spolků, ale i včelařů samotných. V této souvislosti je nutné se zmínit i o tom, že děti ze včelařských kroužků dosahují významných úspěchů nejen ve včelařských soutěžích pořádaných v České republice, ale i na mezinárodních, jako je např. International Meeting of Young Beekeepers - IMYB. Proto investice do dětí a mládeže je zcela zásadní, a to jak pro osobní rozvoj dětí, ale především i pro společnost. Včelařský obor je specifický, ale význam chovu včel je nedocenitelný. Ekonomický přínos v rámci EU ze včelařství je vyčíslen cca na 22 miliard EUR / rok. Výchova nových kvalitních včelařů od dětského věku zaručuje stabilitu tohoto oboru a právě již zmiňovaný přínos chovu včel pro lidskou společnost vypovídá o významu tohoto oboru.

Silnou stránkou včelařského sektoru v ČR je vysoký stupeň organizovanosti českých včelařů ve včelařských spolcích, která kromě spolkové činnosti umožňuje především nastavení efektivního ošetřování včelstev proti varroáze. Odborná úroveň včelařů je zajišťována systémem vzdělávání prostřednictvím škol, spolků či výzkumných institucí. Včelařské vzdělávání má v ČR dlouholetou tradici. Vzdělávání dospělých a mládeže je realizováno prostřednictvím Středního odborného učiliště včelařského – Včelařského vzdělávacího centra, o.p.s., (dále jen SOUV – VVC) a odbornými lektory z oblasti včelařství. SOUV-VVC, o.p.s., je zařízení založené společně Ministerstvem zemědělství České republiky a ČSV, z. s., je významným vzdělávacím zařízením poskytujícím celostátně komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství.

Jihočeským krajem je zřízeno SOU Blatná s akreditovaným učebním oborem Včelař, který zajišťuje komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství. Garantem výuky je Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, z. s. (dále jen PSNV-CZ). Další školou zajišťující výuku včelařství je např. Střední lesnická škola Žlutice, Střední škola hospodářská a lesnická ve Frýdlantě, Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse v Děčíně, Střední lesnická škola v Hranicích.

Z vysokých škol stěžejní roli ve vzdělávání zaujímá Mendelova univerzita v Brně, která zajišťuje svými absolventy nejvyšší odbornost ve včelařství orientovanou na nejnovější poznatky. Tito absolventi jsou připraveni zajistit v rámci vzdělávání rozšiřování nejmodernějších technologií chovu včelstev spojených s preventivními opatřeními zaměřenými na předcházení nemocem.

Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně zajišťuje výuku včelařství ve studijním oboru Ochrana zvířat a Welfare – předmět Choroby ryb a včel. Ve studijních oborech Veterinární lékařství a ekologie, Veterinární hygiena a ekologie, Bezpečnost a kvalita potravin – předmět technologie a hygiena včelích produktů. Výuka předmětu Včelařství je zajišťována pro všechny obory, výuka předmětu Welfare ryb a rybářství, včel a včelařství je zajišťována prostřednictvím oboru Ochrana zvířat a Welfare.

Na České zemědělské univerzitě v Praze, katedře zoologie a rybářství Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů je vyučován předmět včelařství, jehož výuka je garantována předními pracovníky Výzkumného ústavu včelařského v Dole.

Výzkumný ústav včelařský, s. r. o., v Dole dále hraje nezastupitelnou roli ve výzkumu chovu a ochraně včel proti nemocem, vyvíjí a zkouší nová léčiva, inovuje produkty a disponuje laboratoří pro chemické, mikrobiologické, parazitologické a toxikologické zkoušky (Akreditace ČIA). Je nejvýznamnějším subjektem v oblasti genetiky a šlechtění včel.

V České republice produkovaný med dosahuje v souladu se základními pravidly ošetřování včelstev a zpracování medu významně lepší kvality než udává vyhláška č. 76/2003 Sb., oddíl 2 Med, popřípadě směrnice Rady (ES) 2001/110. Většina produkce odpovídá vyšší kvalitě, kterou deklaruje norma Českého svazu včelařů, z. s. (dále jen ČSV) č. 1/1999 Český med. Fyzikální a chemické požadavky se v rámci této normy hodnotí dle metod „Harmonised methods of the European Honey Commission, 1997“. Certifikáty specifických vlastností medu jsou vydávány podle normy jakosti ČSV 1/1999 Český med, v platném znění. Chráněné zeměpisné označení není.

Od roku 2000 působí v České republice PSNV-CZ, která se věnuje vzdělávací, publikační a osvětové činnosti a propaguje moderní a jednoduché včelaření. V současné době propaguje šlechtění včel zaměřené na upevnění varroatolerance.

Uvádění praktického výzkumu do praxe, aktuální informace z oblasti chovu včel a zdravotním stavu včelstev, včetně spolkové činnosti, se mezi širokou včelařskou veřejností dostávají rovněž prostřednictvím časopisu Včelařství (vydavatel ČSV, z. s.) a časopisu Moderní včelař (vydavatel PSNV-CZ). Časopis Včelařství je interní časopis členů ČSV, z. s. a je distribuován pro všech cca 55 510 členů této organizace. Časopis Moderní včelař vychází v celkovém nákladu 8 000 výtisků, včetně Slovenska, a je volně prodejný. Prostřednictvím obou tiskovin získávají včelaři informace nejenom o dění ve svých spolcích, ale i podstatné informace z oblasti včelařského výzkumu, vědy apod.

4. Hodnocení potřeb ve včelařském odvětví

Český včelařský program na období 2020 – 2022 je předkládán Ministerstvem zemědělství ČR, a to na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, v platném znění, Prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1368, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství, v platném znění, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1366, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU), v platném znění, Prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2016/1102, kterým se schvalují vnitrostátní programy na zlepšení produkce včelařských produktů a jejich uvádění na trh předložené členskými státy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, a je základním dokumentem pro nové nařízení vlády, podle kterého je realizována finanční podpora do oblasti včelařství pro chovatele včel v České republice.

Ministerstvo zemědělství při přípravě Českého včelařského programu na období 2020 – 2022 a při přípravě finančních podpor do včelařství vychází ze „Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030“. Ve svém strategickém cíli pro oblast včelařství, cit. „Stabilizovat počet včelstev na území ČR a podporovat rovnoměrné rozmístění včelstev v krajině k zajištění biologické rovnováhy v opylení kulturních a planě rostoucích rostlin a podporovat přisuny včelstev k zemědělským plodinám“, se zaměřuje zejména na:

- a) další modernizaci včelařského zázemí a obnovu technického vybavení pro chovatele včel,
- b) zdokonalení a zefektivnění současného systému vzdělávání za účelem zvyšování odborné úrovně chovatelů včel,
- c) soustavné vytváření podmínek pro udržitelný chov včel, podporu zdravotního stavu včelstev a podporu rentability chovu včel,
- d) dodržování kvalitativních parametrů a propagaci spotřeby medu a ostatních včelích produktů,
- e) podporu šlechtitelské práce v chovu včelích matek.

5. Seznam cílů programu

Cíl 1

Zajistit a stabilizovat stavy včelstev pro dostatečné opylení zemědělských plodin a přírodních ekosystémů, zajistit kvalitní přírodní prostředí pro chov včel, zajistit soběstačnost v produkci medu. Za tímto účelem získávat nové zájemce o včelařský obor, ale současně analyzovat zdroje včelí pastvy v krajině a to tak, aby bylo dosaženo optimálního počtu včelstev z hlediska jejich výživy i požadavků opylení. Včelařství vnímat jako nedílnou součást rozvoje venkova. Podporovat chov matek z uznaných šlechtitelských programů, a to matek kvalitních s ověřitelnými vlastnostmi se zaměřením na varroa senzitivní hygienu a odolnost vůči nemocem.

Opatření

- ✓ **Technická pomoc** (pořízení zařízení a nových technických pomůcek pro získávání a zpracování medu a včelích produktů a propagace těchto produktů).
- ✓ **Racionalizace kočování včelstev** (specializovaná technická zařízení umožňující efektivní přemísťování včelstev k hospodářským plodinám).
- ✓ **Obnova včelstev** (podpora šlechtitelského chovu včelích matek z uznaného šlechtitelského programu).

Cíl 2

Zvýšit podíl mobilních včelstev a jejich přísunů při využití moderních kočovných zařízení a technologií, za účelem opylení zemědělských plodin a rostlin a přírodních ekosystémů. Včela medonosná, jako univerzální opylovatel, se významným způsobem podílí na ekonomické stabilitě zemědělského sektoru, ale především i na utváření přírodní krajiny, a to především z hlediska zachování biodiverzity krajiny.

Opatření

- ✓ **Racionalizace kočování včelstev** (Specializovaná technická zařízení umožňující efektivní přísun včelstev k hospodářským plodinám).

Cíl 3

Dosáhnout pozitivní změny ve věkové struktuře chovatelů včel, mimo jiné i cílenou prací s mládeží a komplexní nabídkou vzdělávacích programů vedených kvalifikovanými včelařskými odborníky pro mládež i dospělé. Vzdělávací činnost včelařů je nutné zaměřit na aktuální problémy, jejich řešení, včetně systematického a dlouhodobého vzdělávání za účelem získání odborných poznatků nutných pro úspěšný chov včel. Velmi významnou oblastí realizovanou prostřednictvím nařízení vlády je vzdělávání. Česká republika klade velký důraz na tuto oblast, která je v novém nařízení vlády vymezena prostřednictvím samostatných kapitol, které se zaměřují na vzdělávací akce pro chovatele včel a včelařské kroužky mládeže. Pro tuto oblast je zásadní vytvoření jednotného a efektivního systému vzdělávání lektorů, a tím zvyšování jejich odborné úrovně a zároveň vytvoření systému vzdělávání včelařů po celé České republice.

Opatření

- ✓ **Technická pomoc** (Vzdělávací akce pro chovatele včel; Včelařské kroužky pro děti a mládež)

Cíl 4

Na základě průběžné znalosti nálezové situace udržet podmínky pro celoplošně organizovaný boj s varroázou a její integrovanou léčbu, včetně vhodných zootechnických opatření. Vedle zavedeného celoplošně organizovaného léčení varroázy využívat průběžný monitoring s cílem včasného a účinného léčení provedeného v souladu s metodikou použití léčiva.

Opatření

- ✓ **Boj proti varroáze** (Zlepšování zdravotního stavu všech včelstev chovaných na území ČR, příspěvek na léčiva, která jsou součástí seznamu v novém nařízení vlády).

Cíl 5

Dosahovat maximální možné kvality medu a ostatních včelích produktů prostřednictvím zjišťování vybraných fyzikálně chemických a mikrobiologických vlastností.

Opatření

- ✓ **Úhrada nákladů na rozbory medu** (Příspěvek na fyzikálně-chemický rozbor medu a na přítomnost spor *Paenibacillus larvae*).

6. Podrobný popis opatření

Podkladem pro opatření realizovaná prostřednictvím ČVP 2020 - 2022 je oddíl 5 (Podpora v odvětví včelařství), čl. 55 „Vnitrostátní programy a financování“, nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, v pozdějším znění.

O p a t ř e n í.

I. Technická pomoc

a) Vzdělávací akce pro chovatele včel

Vzdělávací akce pro chovatele včel jsou předmětem finanční podpory prostřednictvím nového nařízení vlády. Finanční podpora na jednotlivé vzdělávací akce byla stanovena ve výši 4 000 Kč. Finanční příspěvek v sobě zahrnuje náklady na lektorné, cestovné, pronájem sálu, a audiotechniku. Výše finančního příspěvku byla stanovena s ohledem na dlouholetou zkušenost a vymezený finanční limit pro toto opatření. Současně byla zvolena zásadní témata na přednášky, která jsou přínosem pro včelaře a pro jejich chov včel. Jedná se o:

- 1) nemoci, škůdci a zdraví včel,
- 2) včelí pastva,
- 3) zootechnika včelstev,
- 4) chov matek a plemenářská práce,
- 5) získávání, zpracování a využití včelích produktů,
- 6) racionalizace včelaření.

b) Včelařské kroužky pro děti a mládež

Podpora včelařské mládeže je jednou z významných podpor poskytovaných prostřednictvím nového nařízení vlády a to z důvodu, že se jedná o práci s dětmi a mládeží, která ve svém obsahu nezahrnuje pouze výuku včelařského oboru, ale zasahuje svým přesahem i do dalších odvětví, jako je např. ekologie, zahradnictví, produkční zemědělství, ovocnářství, zelinářství, a další obory. Současně se jedná se i o přípravu dětí na možné budoucí povolání v tomto oboru. Pro budoucí stabilitu včelařského oboru je podpora do výchovy dětí a mládeže zásadní. Finanční podpora na celoroční vedení včelařského kroužku byla stanovena ve výši 15 000 Kč. V rámci činnosti včelařských kroužků pro děti a mládež byla zvolena následující témata:

- 1) nemoci, škůdci a zdraví včel,
- 2) včelí pastva,
- 3) zootechnika včelstev, včetně plemenářské práce,
- 4) získávání, zpracování a využití včelích produktů,
- 5) racionalizace včelaření,
- 6) biologie včely medonosné,
- 7) historie a současnost včelaření.

c) Pořízení nových zařízení pro chovatele včel

V rámci finančního příspěvku na pořízení nových zařízení jsou podporována především technická zařízení, která jsou pro chov včel a především pro začínající včelaře nepostradatelná. Výčet zařízení, o které může požádat chovatel včel, je uveden v přílohách k novému nařízení vlády. Výše finančních příspěvků pro jednotlivá zařízení byla stanovena na základě průzkumu trhu u výrobců a prodejců v rámci České republiky. Z pořizovaných zařízení jsou příspěvky zaměřeny např. na medomety, míchačky na pastování medu, odvíčkovací zařízení, zařízení pro získávání vosku, chladicí technologie pro skladování plástů ad. Zaměření finančních podpor pro technickou pomoc umožňuje včelařům obnovit již zastaralé zařízení, případně pro začínající včelaře získat základní vybavení pro svůj chov. Svůj nesporný význam má např. zaměření finanční podpory na získávání včelího vosku. To umožňuje chovateli včel především se zaměřit na zpracování svého vlastního včelího vosku při obnově včelího díla, neboť kvalitní včelí vosk pro včelaře je vysokou nadhodnotou.

d) Propagace

Jedná se o finanční příspěvek včelařským organizacím, které sdružují chovatele včel v ČR s uznaným chovem včel. Tento finanční příspěvek je zaměřený na pořádání výstav, účast na výstavách a tvorbu a vydávání propagačních materiálů určených k osvětě a propagaci včelařství veřejnosti, získávání nových zájemců o včelařství a zlepšování vnímání oboru ve společnosti. Spolu s dalším opatřením Úhrada nákladů na rozboru medu slouží opatření v konečném důsledku ke zvyšování spotřeby medu a ostatních včelích produktů.

II. Boj proti varroáze

Opatření „Boj proti varroáze“ je zaměřeno na podporu nákupu léčiv pro ošetřování včelstev proti varroáze. Systém léčení v České republice je především důsledkem dobré organizovanosti českých včelařů. Významným spolkem, který zahrnuje svojí organizační strukturou téměř celou Českou republiku, je Český svaz včelařů, z. s. Tato organizace sdružuje více jak 90 % chovatelů včel. Zároveň systém léčení je zajištěn „Metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace pro daný rok“, která je vydávána Ministerstvem zemědělství České republiky, a ve které je stanoven režim ošetřování včelstev proti varroáze. V této souvislosti je nutné zdůraznit, že v České republice lze ošetřovat včelstva pouze prostředky, léčivy a dezinfekčními prostředky registrovanými, a to včetně pomůcek pro monitoring varroázy. Pro chovatele včel je však zásadní zaměřit se na proces monitorování reálné situace na stanovištích včelstev. Změnou, která však souvisí s tímto opatřením na nové období, je úprava poměru příspěvku pro chovatele včel a to tak, že 40 % z celkových nákladů bude poskytnuto chovateli včel prostřednictvím finanční podpory a 60 % se bude podílet chovatel včel.

III. Racionalizace kočování včelstev

Finanční příspěvek na opatření „Racionalizace kočování včelstev“ je zaměřen na technická zařízení umožňující efektivní přemísťování včelstev za účelem opylování zemědělských plodin, ale současně i využití včelí pastvy v přírodních ekosystémech, a to od předjaří až do podletí (fenologický kalendář). Tato podpora je zaměřena pouze na pořízení nových specializovaných zařízení, jako je nakládací zařízení, specializovaný přívěs určený pro převoz včelstev, který je způsobilý pro provoz na pozemních komunikacích, zároveň na palety pro kočující včelstva. Kočování se včelstvy umožňuje chovateli včel efektivním způsobem využít včelí pastvu, zvláště v oblastech, která nedisponují bohatou nabídkou včelí pastvy.

IV. Úhrada nákladů na rozboru medu

Finanční příspěvek zaměřený na fyzikálně chemický rozbor medu (obsah vody, sacharózy, elektrická vodivost, obsah HMF, aktivita enzymů), a přítomnost spor *Paenibacillus larvae*, poskytuje chovateli včel možnost získat kvalifikovaný doklad o kvalitě medu ze své produkce. Med je komoditou, která se stala předmětem intenzivního falšování. Pro garanci kvality medu pro spotřebitele je zaměření této podpory ze strany chovatelů včel přijímáno velice příznivě. Pro kvalitu rozborů je velmi podstatné, aby byly vyhotoveny v akreditované laboratoři.

V. Obnova včelstev

Finanční příspěvek ve výši 200 Kč na včelí matku ze šlechtitelského chovu z uznaného šlechtitelského programu není vyjádřením běžné výrobní kalkulace, ale zahrnuje náklady na šlechtění minulého, často dlouhodobého období. Chov musí mít morfometrická nebo molekulární vyšetření plemenné příslušnosti, veterinární vyšetření. V chovu je třeba se starat o plemenná a trubčí včelstva, která jsou mimo běžnou produkci. Proto je cena těchto matek vyšší a finanční příspěvek pouze kompenzuje zmíněné vícenásobné náklady dané časově náročnou administrativou. Produkce plemenného materiálu je v zájmu celého včelařství, protože zvyšuje produkci a hlavně tento materiál je zárukou chovu mírných včel, se kterými nejsou žádné „sousedské spory“ a práce se včelstvy je rychlá, bezpečná a za každého počasí.

VI. Aplikovaný výzkum v oblasti včelařství

Na období platnosti programu není tato aktivita plánována.

VII. Sledování trhu

Na období platnosti programu není tato aktivita plánována.

VIII. Zlepšení jakosti produktů s cílem využití potenciálu produktů na trhu.

Na období platnosti programu není tato aktivita plánována.

1. Odhadované finanční náklady – Plán nákladů*

Rok v EUR	2020 v EUR	2021 v EUR	2022 v EUR	
			pro období 1. 8. 2021 -31. 7. 2022**	pro období 1. 8. – 31. 12. 2022**
Technická pomoc včelařům	1 657 648	1 619 541	2 324 518	990 778
Boj proti varroáze	495 389	495 389	724 030	304 855
Racionalizace kočování včelstev	114 321	152 427	228 641	76 214
Úhrada nákladů na rozbory medu	38 107	38 107	76 214	38 107
Obnova včelstev	171 481	171 481	266 748	114 321
Aplikovaný výzkum v oblasti včelařství	0	0	0	0
Sledování trhu	0	0	0	0
Zlepšení jakosti produktů s cílem využití potenciálu produktů na trhu	0	0	0	0
Náklady celkem	2 476 945	2 476 945	3 620 151	1 524 274

Hodnoty uvedené v tabulce 1 byly vypočteny na základě kurzu pro letošní rok k 31. 12. 2020 = 26,242 Kč/EUR.

2. Finanční plán

Rok v mil. Kč	2020 v EUR	2021 v EUR <i>pro období od 1.1.2021</i>	2022 v EUR	
			<i>pro období 1. 8. 2021 -31. 7. 2022**</i>	<i>pro období 1. 8. – 31. 12. 2022**</i>
Prostředky státu 50 %	1 266 168	2 121 528	2 121 528	2 121 528
Prostředky EU 50 %	1 266 168	2 121 528	2 121 528	2 121 528
Celkem 100 %	2 532 336	4 243 056	4 243 056	4 243 056

***Komentář:**

Jelikož rozpočet pro sektor včelařství bude ze strany EU schválen nejdříve 15. 6. 2021, ČR nepředpokládá, že by v rámci včelařského roku 1. 8. 2020 – 31. 7. 2021 bylo čerpáno v nově schválené výši, ale lze předpokládat, že bude čerpáno obdobně vzhledem k předchozím obdobím a tomuto předpokladu odpovídá návrh tabulky č. 1 (sloupec rok 2021).

I pro následující rok nelze předpokládat změnu národní legislativy s ohledem na průběh schvalování evropských předpisů a následnou předpokládanou délku národního legislativního procesu, a proto se nepředpokládá změna podporovaných opatření. Uvedený plán nákladů pro rok 2022 vychází z předpokladu, že dojde ke stabilizaci krize způsobené pandemií COVID-19, neboť v současné situaci je provádění programu tímto faktorem silně ovlivněno, ať už z pohledu omezení provádění jednotlivých opatření programu, tak i zásahem do rozpočtů jednotlivých členských států v důsledku ekonomické recese. Z těchto důvodů nelze s jistotou určit, že nově přidělená částka bude vyčerpána v plné výši. Tabulka č. 1 uvádí odhad výše čerpání na základě doposud neschváleného rozpočtu pro období od 1. 1. 2021 v rámci návrhu nařízení o SZP. Tabulka č. 2 uvádí celkovou předpokládanou výši přidělených finančních prostředků dostupných od 1. 1. 2021 v rámci návrhu nařízení o SZP.

****Komentář:**

Opatření prováděná od 1. 8. 2021 do 31. 7. 2022 budou vyplacena od 16. 10. 2021 do 15. 10. 2022 v rámci rozpočtového roku 2022. Opatření prováděná během období prodloužení od 1. 8. 2022 do 31. 12. 2022 budou vyplácena od 16. 10. 2022 do 15. 10. 2023 v rozpočtovém roce 2023.

Český včelařský program 2020 – 2022 je plynulým pokračováním předcházejících včelařských programů a vychází z nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. 12. 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) 1037/2001, (ES) č. 1234/2007. Český včelařský program byl dále vypracován na základě pravidel nastavených v nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1366/2015 ze dne 11. května 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství, a v prováděcím nařízení Komise (EU) č. 1368/2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství.

7. Kritéria pro zabránění dvojího financování

V České republice jsou nastavena pravidla pro poskytování podpor režimem, který neumožňuje dvojí financování včelařských programů, a to na základě současných českých právních předpisů, jako je např. zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (§39) a vnitřních pravidel a předpisů Ministerstva zemědělství. S ohledem na celosvětově ojedinělou organizovanost českých včelařů je příznivá situace nejen v oblasti zvládnutí zdravotního stavu včelstev, ale i v cílené, průhledné a kontrolovatelné distribuci všech finančních prostředků. V neposlední řadě všichni příjemci dotací podle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1368/2015 v žádosti o podporu svým podpisem potvrzují, že předmět podpory není zároveň financován jinými orgány ČR a EU.

Další existující podpory do včelařství

Ministerstvo zemědělství poskytuje na základě ustanovení §1, §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, podporu z národních zdrojů 1. D. Podpora včelařství, zaměřená na zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin. Příjemcem dotace je chovatel včel a v roce 2012 byla podpora poskytnuta ve výši 133 Kč na zazimované včelstvo a celková výše podpory dosáhla částky 71 mil. Kč; v roce 2013 ve výši 138 Kč na zazimované včelstvo v celkové výši podpory 75 mil Kč; v roce 2014 ve výši 126 Kč na zazimované včelstvo v celkové výši podpory 75 mil Kč; v roce 2015 ve výši 128 Kč na zazimované včelstvo v celkové výši podpory 80 mil. Kč; v roce 2016 ve výši 151 Kč na zazimované včelstvo v celkové výši podpory 104 527 000 Kč; v roce 2017 ve výši 156 Kč na včelstvo v celkové výši 104 311 000 Kč; v roce 2018 ve výši 149 Kč na zazimované včelstvo v celkové výši podpory 99 571 641 Kč.

Včelařství je současně podporováno prostřednictvím státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Včelařským spolkům jsou poskytovány finanční prostředky podle „Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními organizacemi státní správy“, a to na základě předloženého projektu, který je v rámci výběrového řízení posuzován.

8. Ukazatelé výkonnosti

I. Technická pomoc

- ✓ vzdělávací akce pro chovatele včel
- ✓ včelařské kroužky pro děti a mládež
- ✓ pořízení nových zařízení pro chovatele včel

✓ propagace

Ukazatel výkonnosti:

- počty vzdělávacích akcí pro chovatele včel
- výše finančních prostředků vynaložených na vzdělávací akce pro chovatele včel
- výše finančních prostředků vynaložená na včelařské kroužky pro děti a mládež
- výše finančních prostředků na pořízení zařízení a technických pomůcek pro získávání a zpracování včelích produktů
- počet pořádaných akcí určených k osvětě a propagaci včelařství veřejnosti
- počet účastí na akcích určených k osvětě a propagaci včelařství veřejnosti
- výše finančních prostředků vynaložených na tvorbu a vydání propagačních materiálů určených k osvětě a propagaci včelařství veřejnosti
- porovnání údajů s předchozím rokem

II. Boj proti varroáze

✓ úhrada nákladů na prevenci a léčbu varroázy

Ukazatel výkonnosti:

- výše finančních prostředků na úhradu léčiv pro boj proti varroáze
- porovnání údajů s předchozím rokem

III. Racionalizace kočování včelstev

✓ specializovaná technická zařízení, která umožňují přísun včelstev k zemědělským plodinám a přírodním ekosystémům

Ukazatel výkonnosti:

- Výše finančních prostředků vynaložená na racionalizaci kočování včelstev
- Porovnání údajů s předchozím rokem

IV. Úhrada nákladů na rozboru medu

- ✓ Příspěvek na fyzikálně-chemický rozbor medu a na přítomnost spor *Paenibacillus larvae*

Ukazatel výkonnosti:

- Počet provedených rozborů medu hrazených z programu
- Porovnání údajů s předchozím rokem

V. Obnova včelstev

- ✓ Podpora chovu včelích matek ze šlechtitelských chovů a rozšiřování mezi včelařskou veřejnost

Ukazatel výkonnosti:

- Počet prodaných včelích matek ze šlechtitelských chovů hrazených z programu
- Porovnání údajů s předchozím rokem

9. Prováděcí pravidla ke kontrole a hodnocení včelařského programu

Finanční podporu pro jednotlivá opatření bude realizovat Státní zemědělský intervenční fond (platební agentura). Průběžné sledování doprovázené každoročním vyhodnocením bude zajišťovat Ministerstvo zemědělství ČR ve spolupráci s platební agenturou a včelařskými organizacemi působícími v oblasti včelařství v České republice. Vyhodnocení bude prováděno podle stanovených ukazatelů výkonnosti podle jednotlivých opatření.

Opatření „technická pomoc“

Toto opatření zahrnuje vzdělávací akce pro chovatele včel, včelařské kroužky pro děti a mládež, pořízení nových zařízení pro chovatele včel.

➤ Ukazatel výkonnosti:

- počty vzdělávacích akcí pro chovatele včel
- výše finančních prostředků vynaložených na vzdělávací akce pro chovatele včel
- výše finančních prostředků vynaložená na včelařské kroužky pro děti a mládež
- výše finančních prostředků na pořízení zařízení a technických pomůcek pro získávání a zpracování včelích produktů
- počet pořádaných akcí určených k osvětě a propagaci včelařství veřejnosti
- počet účastí na akcích určených k osvětě a propagaci včelařství veřejnosti
- výše finančních prostředků vynaložených na tvorbu a vydání propagačních materiálů určených k osvětě a propagaci včelařství veřejnosti
- porovnání údajů s předchozím rokem

Opatření „boj proti varroáze“

Ministerstvo zemědělství problematiku zdravotního stavu včelstev monitoruje prostřednictvím Státní veterinární správy a současně zadává výzkumné projekty zaměřené na výzkum léčiv proti varroáze. Vyhodnocení tohoto opatření je zaměřeno na zdravotní stav včelstev v ČR (Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v ČR – zdroj Státní veterinární správa ČR).

➤ Ukazatel výkonnosti:

- zdravotní stav včelstev a počty včelstev v ČR (Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v ČR – zdroj Státní veterinární správa ČR).
- výše finančních prostředků na úhradu léčiv pro boj proti varroáze
- porovnání údajů s předchozím rokem

Opatření „racionalizace kočování včelstev“

Zdrojem pro vyhodnocení tohoto opatření jsou i údaje o přísunech včelstev k zemědělským plodinám a do lesů – „Situační a výhledová zpráva Včelý“ – zdroj dat Český svaz včelařů, z. s., Křemencova 8, Praha 1 (dotazníková každoroční akce oslovující chovatele včel na území ČR)

➤ Ukazatel výkonnosti:

- Výše finančních prostředků vynaložená na racionalizaci kočování včelstev
- Porovnání údajů s předchozím rokem

Opatření „úhrada nákladů na rozborů medu“

Toto opatření je významnou pomocí chovatelům včel při prevenci kvality medu a rentability chovu včel v České republice. Rozbory provedené v akreditovaných laboratořích se zaměřují na fyzikálně chemické vlastnosti medu a na přítomnost spor moru včelího plodu v medu (zdroj např. Výzkumný ústav včelařský, s.r.o. Dol, SVÚ Olomouc).

➤ Ukazatel výkonnosti:

- Počet provedených rozborů medu hrazených z programu
- Porovnání údajů s předchozím rokem

Opatření „obnova včelstev“

Je zaměřeno na chov včelích matek geneticky vysoce kvalitního materiálu plemene včely kraňské.

➤ Ukazatel výkonnosti:

- Počet včelích matek ze šlechtitelských chovů hrazených z programu
- Porovnání údajů s předchozím rokem

I. Kontaktní místo

Kontaktní místo odpovědné za správu Českého včelařského programu na 2020 – 2022 (příloha NK (EU) č. 1368/2015), je Ministerstvo zemědělství, Odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství – odbor 16230, kontaktní email: oznameni.rybari@mze.cz. Na každé opatření programu je podávána samostatná žádost, jejíž součástí jsou požadavky jednotlivých chovatelů včel a doklady prokazující splnění podmínek pro poskytnutí dotace na příslušná opatření.

II. Popis postupu provádění kontrol

V každém roce programového období bude prováděna 100 % administrativní kontrola všech žádostí o dotaci a kontrola na místě v rozsahu stanoveném čl. 8 odstavcem 3, prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1368 tj. nejméně 5 % žadatelů o podporu. Zároveň pro každý rok bude v souladu s čl. 8 prováděcího nařízení Komise 2015/1368 vytvořena analýza rizik pro výběr subjektů ke kontrole. Analýza rizik bude zpracována platební agenturou na základě poznatků z administrativních kontrol a výsledků kontrol na místě z předešlých období.

III. Popis opatření – neoprávněné platby

V případě zjištění neoprávněně získaných prostředků bude postupováno v souladu s čl. 9 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1368/2015 a obecnými pravidly stanovenými pro oblast sankcí (čl. 58 Ochrana finančních zájmů Unie) v nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013. Státní zemědělský intervenční fond má podle uvedené legislativy nastaveny vnitřní postupy, kterými se řídí při vrácení neoprávněně získaných finančních prostředků a vyměňování sankcí v případech poskytnutí nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zamlčených podstatných údajů. Vedle sankcí může platební agentura využít i předání podnětů činným v trestním řízení, případně finančním úřadům v ČR.

IV. Zveřejnění Českého včelařského programu 2020 – 2022

Český včelařský program 2020 – 2022 bude zveřejněn na www.eagri.cz. Vyhodnocování výsledků včelařského programu pro včelařství v ČR se bude provádět na základě podrobných analýz jednotlivých opatření programu.

V. Opatření přijatá ve spolupráci s reprezentativními organizacemi v oblasti včelařství

V oblasti včelařského výzkumu významnou expertní a poradenskou činnost v oboru, vývoj, výrobu a distribuci léčiv proti varroáze, hodnocení kvality medu, zajišťuje Výzkumný ústav včelařský, s. r. o., Dol.

Významný podíl na zajištění vzdělávání z programu má SOUV-VVC, o. p. s., jehož zakladateli jsou Ministerstvo zemědělství ČR a ČSV, z. s. Na vzdělávací činnosti se rovněž podílí např. ČSV, z. s., PSNV-CZ, z. s., Včelí stráž, z. s., MÁJA, spolek pro rozvoj včelařství, z. s., Výzkumný ústav včelařský, s. r. o., Dol, ad.

VI. Popis metody – vyhodnocení výsledků ČVP 2020 – 2022. Vyhodnocení výsledků včelařského programu pro včelařství v ČR se bude provádět na základě podrobných analýz jednotlivých opatření programu.

Seznam včelařských organizací a odborných institucí v České republice, které spolupracovaly na vypracování Českého včelařského programu 2020 – 2022.

Včelařské spolky	Adresa	Kontakt	Počet členů
Český svaz včelařů, z. s.	Křemencova 8 115 24 Praha 1	info@vcelarstvi.cz	55 510
Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, z. s.	Hlavní 99, 753 56 Opatovice	vedeni@psnv.cz	796
Dadantklub	Pusté Žibřidovice 53, 788 23 Jindřichov	dadantklub@seznam.cz	62
Včelařské centrum, Spolek Krušnohorských Včelařů, z. s.	Československé armády 821, 435 11 Lom	apiscech@gmail.com	28

Včelařské spolky	Adresa	Kontakt	Počet členů
Včelařský spolek Moravy a Slezska, z. s.	Tř. Těřeškovové 2347/50, 734 01 Karviná	info@vcelarimesami.cz	126
Mendelova společnost pro včelařský výzkum, z. s.	Zemědělská 1665/1 Černá Pole, 613 00 Brno	kancelar@msvv.cz	37
Spolek pro rozvoj včelařství MÁJA, z. s.	331 44 Kožlany čp. 48	spolek@maiabee.cz	692
Spolek chovatelů včely tmavé, z. s.	Mikulášská 455/9, Východní Předměstí, 326 00 Plzeň	info@vcelatmava.cz	8
Včelí stráž, z. s.	Vladislavova 248, Rakovník II, 269 01 Rakovník	vcelistraz@seznam.cz	598
Asociace profesionálních včelařů, z. s.	Karla Nového 494, 257 51 Bystřice	info@vcelifarmy.cz	47
Včela plus, z. s.	U hrušky 63/8, Praha 5 - Motol	info@vcelaplus.cz	100
Včelařský spolek Apicentrum vzdělávání Václava Jakše, z. s.	Husova 319, 398 11, Protivín	jo.rot@seznam.cz	30

Odborné instituce	Adresa	Kontakt
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Fakulta veterinární hygieny a ekologie	Palackého třída 1946/1, Královo Pole, 612 42 Brno	fvhe@vfu.cz
Výzkumný ústav včelařský, s. r. o.	Dol 94 25 266 Máslovice	beedol@beedol.cz
Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta, Ústav zoologie rybářství, hydrobiologie a včelařství	Zemědělská 1665/1, Černá Pole 613 00 Brno	agro@mendelu.cz
Střední odborné učiliště včelařské – Včelařské vzdělávací centrum, o.p.s.	Slatiňanská 135, 538 25 Nasavrky	Info@souvnasavrky.cz

ODKAZY NA PŘÍSLUŠNÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY ČESKÉ REPUBLIKY A EU

Právní předpisy

- Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů (rostlinolékařský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb. o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č.89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 38/2001 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmý, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, v platném znění
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1368, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství, v platném znění
- nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1366, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU), v platném znění
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/1102, kterým se schvalují vnitrostátní programy na zlepšení produkce včelařských produktů a jejich uvádění na trh předložené členskými státy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013

Směrnice o podporách

- Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy podle usnesení vlády ČR č. 92/2010 ze dne 1. února 2010, ve znění usnesení vlády České republiky č. 479 ze dne 19. června 2013 a usnesení vlády České republiky č. 657 ze dne 6. srpna 2014.
- Zásady, kterými se na základě § 1, § 2 a 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství